UCHWAŁA NR XI/88/2020
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia 31 marca 2020 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Brańsk na lata 2020 – 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 924 i 1818) Rada Gminy Brańsk uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Brańsk na lata 2020 – 2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Grażyna Płonowska

Załącznik do uchwały Nr XI/88/2020

Rady Gminy Brańsk

z dnia 31 marca 2020 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BRAŃSK

NA LATA 2020-2022

Rozdział 1.
WPROWADZENIE

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998) określająca zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej. Celem nowych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego, szczęśliwego, rodzinnego środowiska wychowawczego oraz wsparcie rodziny przeżywającej trudności w powrocie do prawidłowego funkcjonowania, a także zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania jej przez rodziców.

Ustawa nakłada także na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, których zadaniem jest określenie planowanych działań dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich i opiekuńczo - wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych zadań oraz tworzenia systemu opieki nad dzieckiem.

Obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, które realizują go na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi i służbą zdrowia, kościołami, organizacjami społecznymi, itp.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji, zobligowanych do wspierania rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa czy pijaństwo rodziców, przemoc w rodzinie,

niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia czy zagrożenie eksmisją. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z uwagą i w sposób szczególny. Dzieje się tak przede wszystkim, dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i rodziny w naszym kraju daleka jest od stanu zadowalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych programów wspierania rodziny.

Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Jest to pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, które powinno zapewnić mu prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny oraz bezpieczeństwo emocjonalne, a także przygotować do pełnienia przyszłych ról społecznych. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, która kształtuje jego osobowość, postawy, system wartości i aktywność oraz przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Dlatego jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia, patologie czy wykluczenie społeczne, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań, aby wpłynąć na przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania.

Rozdział 2.
UWARUNKOWANIA PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

§ 1. Program będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111);
2) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.);
3) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
4) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277);
5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 859);
6) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2019 r., poz. 1390 z późn. zm.);
7) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r., poz. 2407);
8) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brańsk na lata 2012-2020.

Rozdział 3.
DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN KORZYSTAJACYCH Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BRAŃSKU

§ 2. Gmina Brańsk jest gminą wiejską. Gminę tworzą **43** sołectwa. Jak wynika z danych Urzędu Gminy, wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku obszar Gminy zamieszkiwało 5997 mieszkańców, wśród których: 2886 stanowiły kobiety, natomiast 3111 mężczyźni. Brańsk jest lokalnym ośrodkiem handlowo-usługowym dla mieszkańców gminy. Ludność utrzymuje się z rolnictwa i hodowli oraz z handlu i usług. Część mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania.

§ 3. W 2018 roku z różnych form pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brańsku skorzystało łącznie 140 rodzin, tj. 531 osób w rodzinach, co stanowi 8,85 % udziału osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy.

§ 4. Z analizy sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w latach 2016 – 2018 zmalała liczba rodzin, którym udzielono wsparcia.

TABELA 1. Rodziny objęte pomocą GOPS w Brańsku w latach 2016 -2018 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

Rodziny		Rodziny z dziećmi						
Rok	Ogółem	Ogółem liczba osób	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2016	176	797	16	47	35	17	4	11
2017	157	643	17	46	30	15	4	8
2018	140	531	16	32	21	11	4	7

Źródło: opracowanie własne GOPS.

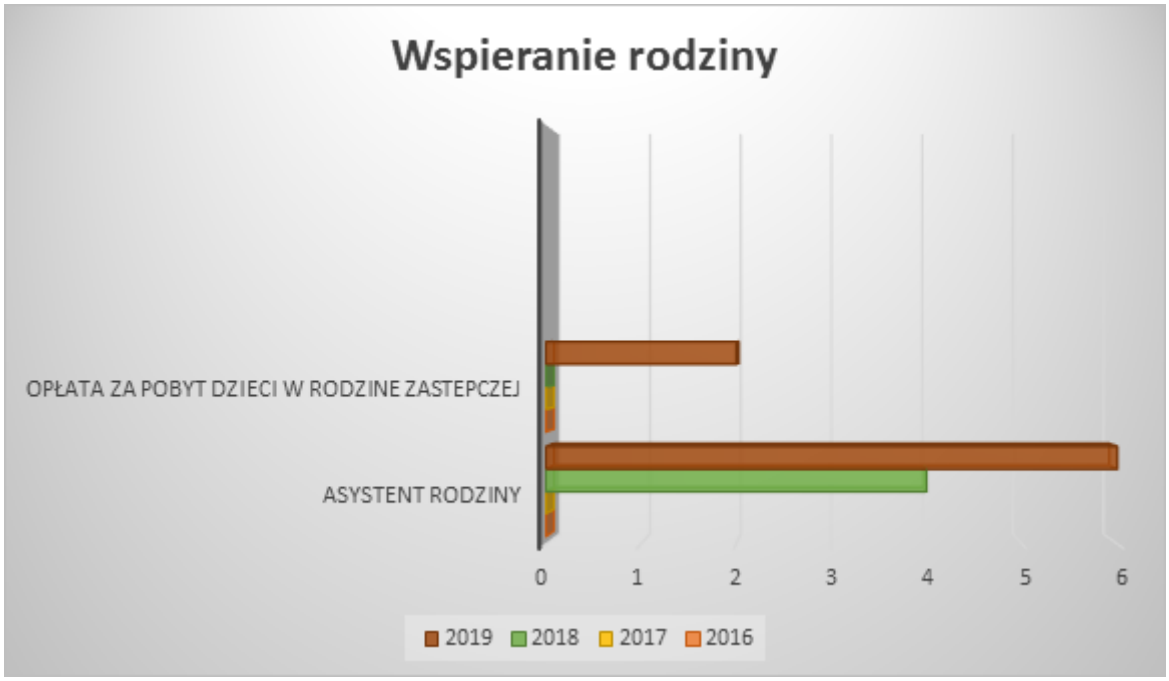
TABELA 2. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brańsku;

Powody przyznania pomocy	2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	125	499	101	413	85	310
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	59	327	53	293	44	238
Sieroctwo	0	0	0	0	1	5
Bezrobocie	19	54	15	41	14	32
Bezdomność	0	0	0	0	2	2
Niepełnosprawność	33	95	31	91	41	106
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	1	2	2	2	0	0
Alkoholizm	2	8	2	10	3	13
Narkomania	0	0	0	0	1	6

Długotrwała lub ciężka choroba	**45**	**148**	**45**	**166**	**48**	**153**
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	**12**	**52**	**9**	**35**	**9**	**33**
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Oddział 1.
WSPIERANIE RODZINY



Źródło: *opracowanie własne GOPS.*

§ 5. W roku 2018 Gmina nie ponosiła kosztów związanych z umieszczaniem dzieci w pieczy zastępczej zgodnie z art. 191ust.1 pkt 9 i 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111). W 2019 roku dwoje dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, za które Gmina ponosiła 10% kosztów pobytu. Asystent rodziny w 2018 roku opiekował się czterema rodzinami, w 2019 roku liczba rodzin wzrosła do 6.

Oddział 2.
NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

§ 6. 1. Z prowadzonego przez pracowników Ośrodka Pomocy monitoringu środowisk korzystających ze świadczeń socjalnych wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotykających lokalną społeczność. Pracownicy socjalni przedstawili także sugestie jak pomagać w rozwiązywaniu pojawiających się kwestii społecznych.

2. Młodzież i dzieci mieszkające na terenie gminy Brańsk natrafiają na następujące bariery:

1) ograniczona liczba alternatywnych form i miejsc do spędzania czasu wolnego;

2) ograniczony dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;

3) ograniczony dostęp do instytucji kulturalnych;

4) zaniedbanie oraz brak właściwego wsparcia ze strony rodziców;

5) problemy materialne;

6) brak odpowiednich wzorców do naśladowania;

7) trudności w znalezieniu pracy po zakończeniu edukacji.

3. Z wyżej wymienionych barier wynikają problemy związane z dziećmi i młodzieżą, do rozwiązań których gmina powinna znaleźć odpowiednie warunki i możliwości. Głównymi problemami są:

1) stopniowo wzrastająca demoralizacja;

2) łatwy dostęp do środków psychoaktywnych (alkohol);

3) niemożność atrakcyjnego spędzania czasu wolnego oraz rozwijania zainteresowań;

4) agresja (fizyczna i słowna) i przemoc, objawy chuliganerii oraz przypadki kradzieży wśród młodzieży, zanik więzi rodzinnych;

5) zjawisko bezrobocia wśród młodzieży, która zakończyła edukację;

6) utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki psychologicznej, terapeutycznej i pomocy prawnej;

7) niska skuteczność pracy z młodzieżą sprawiającą problemy wychowawcze;

8) brak poszanowania nauczycieli oraz osób starszych;

9) niski poziom zainteresowania ze strony młodzieży rozwojem osobistym i zawodowym;

10) niewystarczający zakres działań i poziom współpracy instytucji i organizacji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży.

Rozdział 4.
SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

§ 7. Na terenie gminy Brańsk wszystkie szkoły posiadają dostęp do internetu i sali gimnastycznej. Szkoły prowadzą dożywianie uczniów.

§ 8. 1. Problemami, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i zarazem szkoły, są dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, uzależnień, niezaradności życiowej), zjawisko ubożenia rodzin i związany z nim problem bezrobocia, agresja i przemoc (prowadzące do konfliktów w grupie rówieśniczej), przypadki kradzieży, opuszczania zajęć, odwoływania się do kłamstw.

2. We wszystkich placówkach przeprowadzane są badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego. Dotyczą one takich kwestii jak:

1) stosowanie przez uczniów środków uzależniających (papierosy, alkohol, narkotyki);

2) agresja i przemoc wśród uczniów;

3) relacja uczeń – nauczyciel;

4) miejsca niebezpieczne w szkole;

5) wyniki nauczania;

6) kwestia frekwencji na zajęciach szkolnych;

7) potrzeby uczniów i oczekiwania rodziców wobec szkoły.

3. W szkołach pojawiło się zjawisko sięgania przez uczniów po środki uzależniające (głównie papierosy i alkohol), wykazują potrzebę wprowadzenia zmian w podejściu nauczycieli do uczniów, konieczność zwiększenia liczby zajęć pozalekcyjnych oraz dostosowania realizowanych w szkołach programów: wychowawczego i profilaktycznego do potrzeb wychowanków, a zarazem pokazują, iż rodzice posiadają coraz większą wiedzę na temat możliwości uzyskania pomocy w sytuacjach problemowych.

4. W celu złagodzenia zjawisk patologicznych występujących w środowisku szkolnym placówki prowadzą zajęcia profilaktyczne w następujących obszarach:

1) uzależnień – przeprowadzanie pogadanek z udziałem przedstawicieli Policji, organizowanie przedstawień i konkursów profilaktycznych, w tym plastycznych, podejmowanie kwestii uzależnienia od internetu i gier komputerowych;

2) przemocy i agresji – nauka zachowań asertywnych, przeprowadzanie zajęć wychowawczych i pogadanek, organizowanie przedstawień i konkursów, informowanie o możliwościach ustrzeżenia przed przemocą;

3) specjalne programy profilaktyczne – realizowanie szkolnego programu profilaktycznego.

5. Szkoły oferują swoim wychowankom zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań i zajęcia sportowe), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, nauczanie indywidualne oraz gimnastykę korekcyjną. Szczególną troską otacza się uczniów z problemami dydaktyczno-wychowawczymi oraz pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo.

6. Szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, choć zdarzają się w nich miejsca (toalety, szatnie, zakamarki oraz najbliższe otoczenie budynków szkolnych), które wymagają nadzoru ze strony nauczycieli oraz służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo publiczne.

7. Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom i ich rodzicom m.in. zajęcia pozalekcyjne, wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, koła zainteresowań, organizowanie konsultacji w placówkach specjalistycznych (w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie), pomoc pedagoga, logopedy i nauczycieli, wsparcie materialne, rzeczowe i w formie dożywiania oraz kierowanie do miejscowego Ośrodka Pomocy Społecznej. Określając działania profilaktyczne i naprawcze, jakie placówki mogłyby podjąć i realizować, gdyby posiadały odpowiednie możliwości, wskazywano na potrzebę zwiększania świadomości rodziców, co do konieczności sprawowania stałej opieki nad dziećmi, prowadzenia zajęć edukacyjnych z udziałem opiekunów uczniów m.in. na temat uzależnień i możliwości rozwiązywania pojawiających się problemów, potrzebę rozszerzania oferty zajęć pozalekcyjnych (m.in. poprzez utworzenie klubu młodzieżowego) oraz zwiększania zasobów szkół w zakresie wyposażenia w pomoce niezbędne do realizacji programów profilaktycznych.

8. Podejmując kwestię badań koniecznych do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy zdiagnozować potrzeby grup społecznych zagrożonych marginalizacją, dokonać analizy sytuacji rodzin, w których występują problemy wychowawcze, oraz przeprowadzić badania dotyczące oczekiwań uczniów w zakresie oferty spędzania czasu wolnego od nauki. Wśród instytucji i organizacji, z którymi należałoby podjąć współdziałanie w celu zapewnienia dzieciom i młodzieży skuteczniejszej opieki, wymieniono Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego, Policję, Straż Pożarną, placówki opieki zdrowotnej, parafie kościoła rzymskokatolickiego oraz Caritas.

9. Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność zapewnienia alternatywnych form i miejsc do spędzania czasu wolnego, zwiększenia monitoringu miejsc publicznych, propagowania idei wolontariatu oraz na potrzebę stworzenia efektywnego systemu pomocy rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia o charakterze specjalistycznym.

Rozdział 5.
ZASOBY GMINY BRAŃSK

§ 9. Program Wspierania Rodziny w Gminie Brańsk na lata 2020 – 2022 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje znajdujące się na terenie Gminy Brańsk, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, służby zdrowia. Są to jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe.

§ 10. Na terenie Gminy Brańsk oraz powiatu bielskiego działają następujące instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny:

1. *Urząd Gminy Brańsk* - dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkoły.

2. *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, finansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem pijaństwa lub alkoholizmu.

3. *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej* – praca socjalna, praca asystenta rodziny, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa i pomoc w postaci usług, dożywianie dzieci i osób dorosłych, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty), przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkolnych, przyznawanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych (Program 500+), Program Dobry Start (300+), przyjmowanie wniosków i wydawanie Karty Dużej Rodziny.

4. *Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* – przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie.

5. *Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Bielsku Podlaskim* – poradnictwo rodzinne, szkolenia rodzin zastępczych, wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

6. *Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bielsku Podlaskim* – poradnictwo, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie zajęć terapeutycznych indywidualnych w zakresie pomocy logopedycznej, psychologicznej i pedagogicznej.

7. *Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim* – prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, prewencyjnej w szkołach, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty).

8. *Szkoła Podstawowa im. Izydora Kołakowskiego w Domanowie wraz ze Szkołą Filialną w Świrydach* – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.

9. *Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Holonkach* działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.

10. *Szkoła Podstawowa im. ks.Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Chojewie* – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.

11. *Szkoła Podstawowa w Mniu* – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci.

12. *Gminny Ośrodek upowszechniania Kultury im. Anny Dernowskiej w Kalnicy* – działalność kulturalna, organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin, organizowanie imprez cyklicznych dla uczniów szkół (Przegląd kolęd, Przegląd pieśni religijnych, itp.).

13. *Gminna Biblioteka Publiczna w Kalnicy* – działalność kulturalna, organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin, organizowanie imprez cyklicznych dla uczniów szkół.

13. *Boisko sportowe „Orlik”* – organizowanie zawodów i imprez sportowych.

14. *Parafie Rzymskokatolickie w:* Brańsku, Domanowie, Klichach, Szmurłach i Chojewie -działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin.

Rozdział 6.
CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

§ 11. Misją niniejszego programu jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Brańsk.

§ 12. Cel główny programu: *Tworzenie optymalnych warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.*

§ 13. Cele szczegółowe programu wspierania rodziny i kierunki działań:

1. **Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodzinny:**

1) kierunki działań:

a) udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych: pomoc w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w szkołach, udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów szkolnych, w formie zasiłków celowych, okresowych,

b) objęcie dożywianiem, w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” osób dorosłych wymagających tej formy wsparcia, zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom,

c) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej;

2) realizatorzy/Partnerzy: Gmina Brańsk, GOPS:

a) termin: 2020 - 2022,

b) **wskaźniki:**

- liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej lub rzeczowej

- liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu”

2. **Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących:**

1) kierunki działań:

a) konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, socjalne, prawne),

b) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną,

c) promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży,

d) zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę,

e) ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych,

f) doskonalenie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy ze szczególnym uwzględnieniem działań służących powrotowi osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy,

g) prowadzenie w ośrodku pomocy społecznej systemowej pracy socjalnej z rodziną wieloproblemową, wspartej poradnictwem specjalistycznym ścisła współpraca z asystentem rodziny;

2) realizatorzy/Partnerzy: Gmina Brańsk, GOPS:

a) termin: 2020-2022,

b) **wskaźniki**:

- liczba konsultacji i porad,

- liczba programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych,

- liczba szkoleń, seminariów warsztatów odbytych przez pracowników socjalnych GOPS, asystenta rodziny,

- liczba rodzin objętych pracą socjalną.

3. **Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży:**

1) kierunki działań:

a) monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,

b) wypracowanie standardów pracy z rodziną wieloproblemową, w której wychowywane są dzieci, przez instytucje i organizacje zajmujące się rodziną i dzieckiem oraz nadzór z asystenta rodziny,

c) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka.

d) prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej przez placówki oświatowe;

2) realizatorzy/Partnerzy: Gmina Brańsk, GOPS:

a) termin:2020-2022,

b) **wskaźniki:**

- liczba rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,

- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

4. **Wspieranie interdyscyplinarne rodzin i dzieci:**

1) kierunki działań:

a) bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i rodziny,

b) edukacja służb społecznych w zakresie wykorzystania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny,

c) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne,

d) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: wsparcie asystenta rodziny, pomoc rodzin wspierających, praca socjalna z rodziną (kontrakt socjalny),

e) rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa, między innymi psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz doskonalenie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych,

f) praca socjalna z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej,

g) praca socjalna upowszechniona w wymiarze informacyjnym (upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i rodzaju świadczonych w nich usługach poprzez zamieszczanie w prasie lokalnej, na stronie internetowej Gminy Brańsk oraz tablicach ogłoszeń);

2) realizatorzy/Partnerzy: Gmina Brańsk, GOPS:

a) termin: 2020 - 2022,

b) **wskaźniki:**

- liczba odwiedzin stron internetowych,

- liczba szkoleń,

- liczba rodzin biologicznych objętych praca socjalną.

§ 14. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku przy współpracy z następującymi instytucjami:

1) Urzędem Gminy Brańsk;

2) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

3) Zespołem Interdyscyplinarnym;

4) Policją i sądami;

5) Placówkami oświatowo – wychowawczymi i sportowymi;

6) Parafiami i kościołami wyznaniowymi;

7) Organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami;

8) Zakładami opieki zdrowotnej.

Oddział 3.
ZADANIA GMINY

§ 15. 1. Realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego.

4. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:

1) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

6. W miarę potrzeby prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

7. Finansowanie kosztów związanych z rodzinami wspierającymi.

8. Współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

9. Sporządzenie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

10. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Rozdział 7.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

§ 16. Finansowanie 3 -letniego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2022 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Brańsk, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Rozdział 8.
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

§ 17. Koordynatorem programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

§ 18. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

§ 19. Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu. W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brańsku będzie przedkładał Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Ewaluacja posłuży sprawdzeniu, jakie wyniki osiągnięto po zrealizowaniu planowanych działań, czy osiągnięto zamierzone efekty.

SPIS TREŚCI

Str.

1. Wprowadzenie 1
2. Uwarunkowania prawne 2
3. Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy GOPS w Brańsku 3
4. Sytuacja dziecka w środowisku szkolnym 5
5. Zasoby Gminy Brańsk 7
6. Cele i zadania Programu 8
7. Źródła finansowania Programu 10
8. Monitoring i ewaluacja Programu 10

INDEKS TABEL

TABELA 1 3

TABELA 2 3